

Arrêt de la Cour
Sag C-415/02

**Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber
mod
Kongeriget Belgien**

«Traktatbrud – indirekte skatter – direktiv 69/335/EØF – kapitaltilførsel – afgift på børstransaktioner – afgift på levering af ihændekeeperpapirer»

Forslag til afgørelse fra generaladvokat A. Tizzano fremsat den 15. januar 2004 Domstolens dom (Anden Afdeling) af 15. juli 2004.

Sammendrag af dom

Fiskale bestemmelser – harmonisering af lovgivningerne – kapitaltilførselsafgifter – national lovgivning, der foreskriver afgift på tegning af nye værdipapirer og på fysisk udlevering af nye ihændekeeperpapirer – ulovlig

(Rådets direktiv 69/335, art. 11) En medlemsstat tilsidesætter de forpligtelser, der påhviler den i henhold til artikel 11 i direktiv 69/335 om kapitaltilførselsafgifter, som ændret ved direktiv 85/303, der bl.a. bestemmer, at medlemsstaterne ikke opkræver skatter på udfærdigelse, udstedelse, optagelse til børsnotering, tilførsel til markedet af eller handel med aktier, andelsbeviser eller andre værdipapirer af lignende art, når den

– opkræver en »afgift på børstransaktioner« ved tegning af nye værdipapirer i denne medlemsstat, der udstedes dels i forbindelse med stiftelsen af et selskab eller en investeringsfond, dels efter gennemførelsen af en kapitalforhøjelse, dels i forbindelse med lånoptagelse, og

– opkræver en »afgift på levering af ihændekeeperpapirer« ved den fysiske udlevering af ihændekeeperpapirer, der angår nationale eller udenlandske offentlige midler, når det drejer sig om nye værdipapirer, der udstedes dels i forbindelse med stiftelsen af et selskab eller en investeringsfond, dels efter gennemførelsen af en kapitalforhøjelse, dels i forbindelse med lånoptagelse.

Selv om den nævnte bestemmelse ganske vist ikke udtrykkeligt nævner den første erhvervelse eller den første udlevering af de omhandlede værdipapirer, forholder det sig ikke desto mindre således, at tilladelse til opkrævning af en skat eller afgift på den første erhvervelse af et nyudstedt værdipapir eller på den fysiske udlevering af et ihændekeeperpapir, der finder sted inden for rammerne af dets udstedelse, i realiteten svarer til en afgiftspålæggelse af selve udstedelsen af dette værdipapir, for så vidt som disse handlinger er en integrerende del af en samlet transaktion med henblik på kapitaltilførsel.

(jf. præmis 32, 46, 47 og 53 samt domskonkl.)

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)
15. juli 2004(1)

»Traktatbrud – indirekte skatter – direktiv 69/335/EØF – kapitaltilførsel – afgift på børstransaktioner – afgift på levering af ihændekeeperpapirer«

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved R. Lyal og C. Giolito, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Kongeriget Belgien ved A. Snoecx, som befuldmægtiget, bistået af avocat B. van de Walle de Ghelcke,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 11 i Rådets direktiv 69/335/EØF af 17. juli 1969 om kapitaltilførselsafgifter (EFT L 1969 II, s. 405), som ændret ved Rådets direktiv 85/303/EØF af 10. juni 1985 (EFT L 156, s. 23), idet det:

– opkræver afgift på børstransaktioner ved tegning af nye værdipapirer i Belgien, der udstedes dels i forbindelse med stiftelsen af et selskab eller en investeringsfond, dels efter gennemførelsen af en kapitalforhøjelse, dels i forbindelse med lånoptagelse, og

– opkræver afgift på levering af ihændehaverpapirer ved den fysiske udlevering af ihændehaverpapirer, der angår belgiske eller udenlandske offentlige midler, når det drejer sig om nye værdipapirer, der udstedes dels i forbindelse med stiftelsen af et selskab eller en investeringsfond, dels som følge af gennemførelsen af en af kapitalforhøjelse, dels i forbindelse med lånoptagelse,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, C.W.A. Timmermans, og dommerne C. Gulmann, R. Schintgen (refererende dommer), F. Macken og N. Colneric,
generaladvokat: A. Tizzano

justitssekretær: ekspeditionssekretær M.-F. Contet,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 15. januar 2004,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 19. november 2002 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af artikel 226 EF anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 11 i Rådets direktiv 69/335/EØF af 17. juli 1969 om kapitaltilførselsafgifter (EFT 1969 II, s. 405), som ændret ved Rådets direktiv 85/303/EØF af 10. juni 1985 (EFT L 156, s. 23, herefter »direktiv 69/335«), idet det

–opkræver afgift på børstransaktioner ved tegning af nye værdipapirer i Belgien, der udstedes dels i forbindelse med stiftelsen af et selskab eller en investeringsfond, dels efter gennemførelsen af en kapitalforhøjelse, dels i forbindelse med lånoptagelse, og

–opkræver afgift på levering af ihændehaverpapirer ved den fysiske udlevering af ihændehaverpapirer, der angår belgiske eller udenlandske offentlige midler, når det drejer sig om

nye værdipapirer, der udstedes dels i forbindelse med stiftelsen af et selskab eller en investeringsfond, dels efter gennemførelsen af en af kapitalforhøjelse, dels i forbindelse med lånoptagelse.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

2 Artikel 11 i direktiv 69/335 fastsætter følgende:

»Medlemsstaterne opkræver ikke skatter af nogensomhelst art:

a) på udfærdigelse, udstedelse, optagelse til børsnotering, tilførsel til markedet af eller handel med aktier, andelsbeviser eller andre værdipapirer af lignende art samt certifikater for sådanne værdipapirer, uanset hvem emittenten måtte være

b) på lån, herunder renter, der, uanset hvem emittenten måtte være, optages ved udstedelse af obligationer eller andre omsættelige værdipapirer, på alle dermed sammenhængende formaliteter samt på udfærdigelse, udstedelse eller optagelse til børsnotering, tilførsel til markedet af eller handel med sådanne obligationer eller andre omsættelige værdipapirer.«

3 Artikel 12, stk. 1, i direktiv 69/335 bestemmer:

»Uanset artikel 10 og 11 kan medlemsstaterne opkræve følgende:

a) børsomsætningskatter opkrævet efter fast eller variabel takst

[...]

4 I begrundelsen til Kommissionens direktivforslag af 14. december 1964 (COM(64) 526 final), der førte til vedtagelsen af direktiv 69/335, hedder det:

»Der kan ved [indirekte skatter på kapitalbevægelser] sondres mellem afgifter dels på kapitaltilførsel, dels på værdipapirhandel. Dette direktivforslag vedrører indirekte skatter på kapitaltilførsel, idet denne afgiftskategori omfatter kapitaltilførselsafgift på selskabers egenkapital, stempelafgift på indenlandske værdipapirer, stempelafgift, der opkræves i forbindelse med indførelse eller udstedelse af udenlandske værdipapirer på det indenlandske marked samt andre afgifter, der har de samme kendetegn. Hvad angår indirekte skatter på værdipapirhandel, såsom afgift på børstransaktioner, vil de senere blive gjort til genstand for et andet direktivforslag. Forslaget vedrører således ikke disse afgifter.«

5 I henhold til artikel 2, stk. 1, i forslaget til Rådets direktiv om indirekte skatter på handelen med værdipapirer, der blev fremsat af Kommissionen den 2. april 1976 (EFT C 133, s. 1, herefter »direktivforslaget af 1976«) er »overdragelse eller erhvervelse af værdipapirer mod vederlag en afgiftspligtig handel, når handelen indgås i en medlemsstat eller i et tredjeland af en person, der er bosiddende i en medlemsstat. Hver overdragelse eller erhvervelse af værdipapirer udgør en særskilt afgiftspligtig handel.«

6 Artikel 4, stk. 1, i direktivforslaget af 1976 bestemmer:

»Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at fritage følgende omsætninger for afgift:

a) emission af værdipapirer og den første erhvervelse af disse papirer i forbindelse med emissionen

[...]

7 Det præciseres i hovedafsnit V i bilaget til direktivforslaget af 1976, at der »[v]ed emission af værdipapirer i dette direktiv forstås emittentens overdragelse af værdipapirer, herunder den overdragelse, der sker som resultat [af] en kapitalisering af reserverne«.

De nationale bestemmelser

8 De belgiske lovbestemmelser, der er relevante i den foreliggende sag, findes i den belgiske code des taxes assimilées au timbre (den belgiske lov om afgifter, der kan sidestilles med stempelafgifter, herefter »CTAT«), og er indsat heri ved lov af 14. april 1965 om ændring af lov om registrerings- og retsafgifter, lov om stempelafgifter og lov om afgifter, der kan sidestilles med stempelafgifter (*Moniteur belge* af 24.4.1965, s. 4430).

9 Artikel 120 i CTAT bestemmer:

»Følgende transaktioner, der er aftalt eller gennemført i Belgien, pålægges afgift på børstransaktioner, når de angår belgiske eller udenlandske offentlige værdipapirer:
1° ethvert salg, køb og mere generelt enhver overdragelse eller erhvervelse mod vederlag
2° enhver levering til tegneren efter offentlig indkaldelse af kapital ved offentlig emission, anbringelse, tilbud eller salg.«

10 I medfør af CTAT's artikel 120, nr. 2, og artikel 121, stk. 1, pålægges afgiften på børstransaktioner den, der har tegnet aktier og obligationer, ved levering. Afgiftssatsen varierer mellem 0,07% og 1%.

11 CTAT's artikel 126, stk. 1, nr. 1, fritager transaktioner, hvor ingen professionel mægler enten medvirker eller kontraherer for en af parternes regning eller for egen regning, for afgiften på børstransaktioner.

12 CTAT's artikel 159, stk. 1 og 2, har følgende ordlyd:

»Enhver levering af ihændeleverpapirer, der vedrører belgiske eller udenlandske offentlige værdipapirer, pålægges afgift.

Ved levering forstås enhver fysisk udlevering af værdipapirer, der finder sted efter:

1° en tegning

2° en erhvervelse mod vederlag

3° en konvertering af navnepapirer til ihændeleverpapirer

4° udtagning af værdipapirer, der ligger i depot i et kreditinstitut, børsselskab eller formueforvaltningsselskab eller hos Caisse interprofessionnelle de dépôts et de virements de titres.«

13 CTAT's artikel 163, nr. 1, fastsætter, at levering af værdipapirer efter deres erhvervelse mod vederlag, hvor ingen professionel mægler medvirker eller kontraherer for en af parternes regning, er fritaget for afgiften på levering af ihændeleverpapirer.

14 CTAT's artikel 120, nr. 1 og 2, samt artikel 159, der definerer anvendelsesområdet for henholdsvis afgiften på børstransaktioner og afgiften på levering af ihændeleverpapirer, sonderer ikke mellem den oprindelige udstedelse af værdipapirer og senere transaktioner vedrørende eksisterende værdipapirer.

Den administrative procedure

15 Da Kommissionen var af den opfattelse, at afgiften på børstransaktioner og afgiften på levering ihændeleverpapirer var i strid med artikel 11 i direktiv 69/335, opfordrede den i åbningsskrivelse af 10. maj 1999 Kongeriget Belgien til at fremsætte sine bemærkninger inden for en frist på to måneder.

16 Ved skrivelse af 2. august 1999 oplyste den belgiske regering Kommissionen om sin holdning, hvorefter de to omhandlede afgifter omfattes af anvendelsesområdet for artikel 12, stk. 1, litra a), i direktiv 69/335.

17 Da Kommissionen ikke fandt dette svar tilfredsstillende, fremsatte den den 26. januar 2000 en begrundet udtalelse over for Kongeriget Belgien, hvori den opfordrede denne medlemsstat til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme udtalelsen inden for en frist på to måneder fra meddelelsen heraf.

18 Ved skrivelse af 29. marts 2000 meddelte den belgiske regering Kommissionen, at den fastholdt sit synspunkt, og den anmodede om, at der blev arrangeret et møde med Kommissionens repræsentanter. Da mødet, der blev afholdt den 14. december 2000, ikke gjorde det muligt at nå frem til en løsning, besluttede Kommissionen at anlægge denne sag.

Søgsmålet

19 Kommissionen har gjort gældende, at Kongeriget Belgien har tilsidesat artikel 11 i direktiv 69/335, hvilket er en bestemmelse, der forbyder medlemsstaterne at opkræve skatter af nogensomhelst art, bl.a. på udstedelse af værdipapirer, idet det for nye værdipapirer har opkrævet afgiften på børstransaktioner og afgiften på levering af ihændeleverpapirer.

Klagepunktet vedrørende afgiften på børstransaktioner

Parternes argumenter

20 Ifølge Kommissionen er afgiften på børstransaktioner i strid med artikel 11 i direktiv 69/335, for så vidt som den pålægges tegning af nye værdipapirer, der udstedes i forbindelse med stiftelsen af et selskab eller en investeringsfond, efter en kapitalforhøjelse eller i forbindelse med lånoptagelse.

21 Kommissionen er af den opfattelse, at afgiften i modsætning til det, den belgiske regering har gjort gældende, ikke er omfattet af undtagelsen i artikel 12, stk. 1, litra a), i direktiv 69/335, der som en undtagelse til ikke-beskatningsreglen skal fortolkes strengt og ikke finder anvendelse på nyudstedte værdipapirer. Denne bestemmelse tillader ganske vist, at medlemsstaterne opkræver børsomsætningskatter, men ordet »omsætning« forudsætter, at de omhandlede værdier har tilhørt en anden indehaver før overdragelsestransaktionen. Denne fortolkning bekræftes dels af begrundelsen for direktivforslaget af 14. december 1964, dels af Domstolens praksis (jf. dom af 2.2.1988, sag 36/86, Dansk Sparinvest, Sml. s. 409, og af 25.5.1989, sag 15/88, Maxi Di, Sml. s. 1391), hvoraf det fremgår, at det ikke er tilladt en medlemsstat, for så vidt angår de i artikel 11 i direktiv 69/335 opregnede transaktioner, at pålægge kapitalselskaber andre skatter eller afgifter end de i direktivets artikel 12 fastsatte skatter og afgifter.

22 Hvad angår begrebet »udstedelse af værdipapirer« har Kommissionen gjort gældende, at dette begreb ikke kan fortolkes således, at det dækker den første overdragelse af sådanne papirer, idet en sådan fortolkning ville tømme forbuddet i artikel 11 i direktiv 69/335 for sit indhold. Udstedelsen af værdipapirer kan ikke adskilles fra tegnerens erhvervelse heraf, og forbuddet mod afgiftspåleggelse af udstedelsen finder anvendelse analogt med det Domstolen fastslog i dom af 27. oktober 1998, FECSA og ACESA (forenede sager C-31/97 og C-32/97, Sml. I, s. 6491, præmis 18 og 19) på den samlede transaktion, der omfatter tegnerens erhvervelse af værdipapirerne.

23 Kommissionen har bestridt de belgiske myndigheders fortolkning af artikel 4, stk. 1, i direktivforslaget af 1976. Selv om denne bestemmelse fastsætter et forbud mod at afgiftspålægge udstedelsen af værdipapirer og den første erhvervelse heraf, kan et sådant forbud, i modsætning til det, den belgiske regering har gjort gældende, nemlig ikke fortolkes som et tegn på, at disse transaktioner er adskilte, eller at det alene er udstedelsen, der omfattes af artikel 11 i direktiv 69/335. Derimod er gentagelsen i et andet direktivforslag af forbuddet i artikel 11 begrundet i et ønske om klarhed. Ordene »første erhvervelse af disse papirer i forbindelse med emissionen« forklarer således kun indholdet af forbuddet i artikel 11.

24 Hvad angår anvendelsesområdet for afgiften på børstransaktioner har Kommissionen gjort gældende, at den omstændighed, at visse transaktioner ikke pålægges denne afgift, ikke kan begrunde tilsidesættelsen af artikel 11 i direktiv 69/335. Kommissionen har tilføjet, at i modsætning til det, den belgiske regering har gjort gældende, begrænser genstanden for afgiften på børstransaktioner sig ikke til gennemførelsen af en værdipapirtransaktion i henhold til en børsordre. Der kan under alle omstændigheder hverken tages hensyn til professionelle mægleres medvirken ved de transaktioner, der omfattes af afgiften, eller til den afgiftspligtiges identitet, når det skal vurderes, om afgiften er forenelig med ovennævnte bestemmelse.

25 Den belgiske regering er af den opfattelse, at artikel 11, stk. 1, litra a), i direktiv 69/335 ikke er til hinder for, at den første overdragelse af værdipapirerne, der sker efter udstedelsen af disse, pålægges afgift.

26 Ifølge regeringen indebærer anvendelsen af ordet »handel« i artikel 11 i direktiv 69/335 nødvendigvis, at der må være en række senere overdragelser. Forbuddet mod enhver afgiftspåleggelse af disse transaktioner ville have en meget stor rækkevidde, der imidlertid skal begrænses af undtagelsen i direktivets artikel 12, stk. 1, litra a), idet denne tillader børsomsætningskatter.

27 Den belgiske regering har gjort gældende, at den fortolkning af ordet »udstedelse«, som Kommissionen har anbefalet, og argumentet om, at overdragelsen forudsætter, at der er en forudgående indehaver, ikke kan tiltrædes. Begrebet »udstedelse af værdipapirer« dækker ikke den første erhvervelse af værdipapirerne, som tegneren foretager, men begrænser sig til det udstedende selskabs virksomhed.

28 Det fremgår nemlig af direktivforslaget af 1976, at »emission af værdipapirer« skal forstås således, at den omhandler den første overdragelse af disse værdipapirer, men ikke omfatter den første erhvervelse af disse. Da dette forslag aldrig blev vedtaget, er det tilladt medlemsstaterne at opkræve afgift af den første erhvervelse af værdipapirer. Det følger i øvrigt af dom af 17. december 1998, Codan (sag C-236/97, Sml. I, s. 8679), at begrebet »omsætning«, der fremgår af artikel 12, stk. 1, litra a), i direktiv 69/335, skal fortolkes vidt, og at enhver overdragelse af værdipapirer, herunder overdragelse, der foretages over børsen, skal være omfattet af den samme ordning og af den undtagelse, der er fastsat i bestemmelsen.

29 Den belgiske regering har gjort gældende, at artikel 4, stk. 1, i direktivforslaget af 1976 ganske vist går imod det generelle forbud i artikel 11 i direktiv 69/335, men at det følger af bestemmelsens sondring mellem udstedelsen af værdipapirer og erhvervelsen heraf, at det alene er udstedelsen, der ikke kan afgiftspålægges. Erhvervelsen, der henhører under undtagelsen i direktivets artikel 12, stk. 1, litra a), falder uden for et sådant forbud.

30 Den belgiske regering har i denne forbindelse tilføjet, at det fremgår af Dansk Sparinvest-dommen og Maxi Di-dommen, at afgiftsforbuddet i artikel 11 i direktiv 69/335 kun omfatter kapitalsekskaber, dvs. emittenterne, og at det ikke er i strid med denne bestemmelse at pålægge investorerne eller de første erhververe at betale en afgift. Da det alene er investorerne, der er pålagt afgiften på børstransaktioner, fritager den belgiske lovgivning imidlertid rent faktisk udstedelse af værdipapirer som en samlet transaktion. Domstolens bemærkninger

31 Det bemærkes med henblik på en stillingtagen til Kommissionens første klagepunkt, at artikel 11, litra a), i direktiv 69/335 forbyder skatter af nogensomhelst art på udfærdigelse, udstedelse, optagelse til børsnotering, tilførsel til markedet af eller handel med aktier, andelsbeviser eller andre værdipapirer af lignende art samt certifikater for sådanne værdipapirer, uanset hvem emittenten måtte være.

32 Selv om bestemmelsen, som den belgiske regering har gjort gældende, ikke udtrykkeligt nævner den første erhvervelse af aktier, andelsbeviser eller andre værdipapirer, gælder det ikke desto mindre, som generaladvokaten har anført i punkt 14 i forslaget til afgørelse, at tilladelse til opkrævning af en skat eller afgift på den første erhvervelse af et nyudstedt værdipapir i realiteten svarer til en afgiftspålæggelse af selve udstedelsen af dette værdipapir, for så vidt som den er en integreret del af en samlet transaktion med henblik på kapitaltilførsel. Udstedelse af værdipapirer er ikke et mål i sig selv, men giver kun mening fra det øjeblik, hvor disse erhverves af en investor.

33 Den effektive virkning af artikel 11, litra a), i direktiv 69/335 indebærer således, at »udstedelse« i denne bestemmelses forstand skal omfatte den første erhvervelse af værdipapirer, der finder sted i forbindelse med udstedelsen heraf.

34 Denne konstatering drages ikke i tvivl af de argumenter, Kongeriget Belgien har fremført.

35 Hvad for det første angår argumentet om, at som følge af, at artikel 11, litra a), i direktiv 69/335 ikke udtrykkeligt omhandler den første erhvervelse af værdipapirer efter deres udstedelse, henhører denne transaktion ikke under forbuddet i denne bestemmelse, bemærkes dels, at idet artikel 4, stk. 1, litra a), i direktivforslaget af 1976 omhandler den første erhvervelse af værdipapirer »i forbindelse med emissionen«, angiver bestemmelsen, at den første erhvervelse af værdipapirer er en integreret og uadskillelig del af den overordnede transaktion, som udstedelsen af værdipapirerne udgør. Dels kan den omstændighed, at Kommissionen, der tog hensyn til den forskellige fortolkning eller anvendelsen af artikel 11, litra a), har villet sikre en ensartet anvendelse af direktiverne, der gælder for de samme transaktioner, ved at give en mere præcis definition af »emission af

værdipapirer«, ikke indvirke på konstateringen af, at den første erhvervelse af værdipapirer, der finder sted i forbindelse med udstedelsen heraf, set ud fra et økonomisk synspunkt betragtes som en del af denne udstedelse.

36 Hvad for det andet angår argumentet om, at afgiften på børstransaktioner ikke omfattes af anvendelsesområdet for direktiv 69/335, da de afgiftspligtige ikke er de kapitalselskaber, der omhandles i direktivet, men investorerne, er det tilstrækkeligt at fastslå, at forbuddet mod opkrævning af andre afgifter end kapitaltilførselsafgift samt de skatter og afgifter, der er nævnt i direktivets artikel 12, kun angår kapitaltransaktioner, der udtrykkeligt er opregnet, uden at det for at karakterisere dem er nødvendigt at præcisere de afgiftspligtiges identitet.

37 Hvad for det tredje angår argumentet om, at afgiften på børstransaktioner er en børsomsætningskat i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 12, stk. 1, litra a), i direktiv 69/335, og således omfattes af undtagelsen i denne bestemmelse, bemærkes, at denne undtagelse som enhver undtagelse skal fortolkes strengt og ikke kan have til følge, at det princip, den er en undtagelse fra, fratages enhver effektiv virkning.

38 En fortolkning af ordet »omsætning«, der fremgår af artikel 12, stk. 1, litra a), i direktiv 69/335, på den måde, som den belgiske regering har anbefalet, svarer imidlertid til at fratage direktivets artikel 11, litra a), sin effektive virkning, således at udstedelsestransaktionen, der i henhold til denne bestemmelse ikke må pålægges andre skatter eller afgifter end kapitaltilførselsafgift, ikke desto mindre kan pålægges en skat eller afgift som følge af, at nyudstedte værdipapirer nødvendigvis »overdrages« til erhververe i forbindelse med deres udstedelse.

39 Den første erhvervelse af værdipapirer i forbindelse med udstedelsen heraf kan således ikke betragtes som en »omsætning« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 12, stk. 1, litra a), i direktiv 69/335, og følgelig kan en afgift på denne første erhvervelse ikke henhøre under undtagelsen i denne bestemmelse.

40 Henset til disse betragtninger må det konstateres, at afgiften på børstransaktioner, for så vidt som den opkræves på nye værdipapirer, der er udstedt dels i forbindelse med stiftelsen af et selskab eller en investeringsfond, dels efter gennemførelsen af en kapitalforhøjelse, dels i forbindelse med lånoptagelse, er en indirekte skat i artikel 11, litra a), i direktiv 69/335's forstand, som det i medfør af denne bestemmelse er forbudt at indføre.

41 Heraf følger, at Kommissionens første klagepunkt er begrundet.

Klagepunktet vedrørende afgiften på levering af ihændeleverpapirer

Parternes argumenter

42 Kommissionen har gjort gældende, at de argumenter, den har fremført vedrørende afgiften på børstransaktioner, kan finde tilsvarende anvendelse på afgiften på levering af ihændeleverpapirer. Kommissionen har imidlertid præciseret, at denne afgift kun er i strid med artikel 11 i direktiv 69/335, for så vidt som den pålægges den fysiske udlevering af værdipapirer, der finder sted ved udstedelsen af disse.

43 Den belgiske regering har for det første gjort gældende, at Kommissionen ikke har givet en tilstrækkelig begrundelse for, at afgiften på levering af ihændeleverpapirer er uforenelig med artikel 11 i direktiv 69/335. Den blotte henvisning til den argumentation, der er fremført vedrørende afgiften på børstransaktioner, er ikke tilstrækkelig, da de to afgifter er meget forskellige.

44 Den belgiske regering her dernæst gjort gældende, at afgiften på levering af ihændeleverpapirer, hvis formål er at modarbejde den fysiske udlevering af værdipapirer og fremme anbringelsen af værdipapirerne i depot, overholder forbuddet i artikel 11 i direktiv 69/335, da det alene er den fysiske udlevering af værdipapirerne, der er afgiftsbelagt. Denne transaktion er imidlertid selvstændig og uafhængig af udstedelsen af værdipapirerne. Den omstændighed, at de udstedte værdipapirer er navnepapirer, registreret eller anbragt i depot i et kreditinstitut, giver nemlig ikke anledning til at opkræve den omhandlede afgift. Levering af ihændeleverpapirer kan i øvrigt heller ikke karakteriseres som »tilførsel til markedet« eller »handel med« disse værdipapirer i den

forstand, hvori udtrykkene er anvendt i artikel 11 i direktiv 69/335.

45 Den belgiske regering har endelig gjort gældende, at afgiften på leveringen af ihændeoverpapirer henhører under undtagelsen i artikel 12, stk. 1, litra a), i direktiv 69/335, da ordet »overdragelse«, som fortolket af Domstolen i Codan-dommen, dækker såvel den juridiske tildeling som deres fysiske udlevering.

Domstolens bemærkninger

46 Det bemærkes, at Kommissionens klagepunkt er begrænset til opkrævning af afgiften på levering af ihændeoverpapirer, der pålægges den fysiske udlevering af sådanne værdipapirer, der finder sted i forbindelse med udstedelsen af disse.

47 Selv om det, som den belgiske regering har gjort gældende, er korrekt, at selve overdragelsen af ihændeoverpapirer ikke giver anledning til opkrævning af den nævnte afgift, gælder det imidlertid ikke desto mindre, at den fysiske udlevering af denne type værdipapirer til de første erhververe – af de samme grunde som dem, der er anført i denne doms præmis 35 – skal betragtes som en integreret del af udstedelsen i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 11 i direktiv 69/335.

48 Det tilføjes, at den fysiske udlevering af ihændeoverpapirer til de første erhververe heller ikke omfattes af undtagelsen i artikel 12, stk. 1, litra a), i direktiv 69/335, da ordet »omsætning«, som det fremgår af denne doms præmis 37, skal fortolkes strengt og ikke af de ovenfor i præmis 38 anførte grunde kan dække den første fysiske udlevering af nyudstedte værdipapirer.

49 I modsætning til det, den belgiske regering har gjort gældende, er denne konstatering ikke i strid med den fortolkning af artikel 12, stk. 1, litra a), i direktiv 69/335, som Domstolen har anlagt i Codan-dommen.

50 Som generaladvokaten har anført i punkt 38 i sit forslag til afgørelse, anlagde Domstolen nemlig ikke en vid fortolkning af begrebet »børsomsætning« i den nævnte sag, men begrænsede sig til at foretage en ensartet fortolkning af de forskellige sprogversioner af direktiv 69/335, for så vidt der er uoverensstemmelse mellem disse, idet Domstolen fastslog, at direktivets artikel 12, stk. 1, litra a), ikke kan fortolkes således, at bestemmelsen begrænser medlemsstaternes mulighed for at opkræve afgifter til de tilfælde, hvor dispositionen sker over en børs.

51 Henset til disse betragtninger må det konstateres, at afgiften på levering af ihændeoverpapirer, for så vidt som den opkræves ved den første fysiske udlevering af nyudstedte værdipapirer, er en indirekte skat, der er forbudt i medfør af artikel 11, litra a), i direktiv 69/335.

52 Det følger heraf, at Kommissionens andet klagepunkt ligeledes er begrundet.

53 Det bør således fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 11 i direktiv 69/335, idet det

–opkræver afgift på børstransaktioner ved tegning af nye værdipapirer i Belgien, der udstedes dels i forbindelse med stiftelsen af et selskab eller en investeringsfond, dels efter gennemførelsen af en kapitalforhøjelse, dels i forbindelse med lånoptagelse, og

–

opkræver afgift på levering af ihændeoverpapirer ved den fysiske udlevering af ihændeoverpapirer, der angår belgiske eller udenlandske offentlige midler, når det drejer sig om nye værdipapirer, der udstedes dels i forbindelse med stiftelsen af et selskab eller en investeringsfond, dels efter gennemførelsen af en af kapitalforhøjelse, dels i forbindelse med lånoptagelse.

Sagens omkostninger

54 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Kongeriget Belgien tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Kongeriget Belgien har tabt sagen, bør det pålægges Kongeriget Belgien at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

1) Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 11 i Rådets direktiv 69/335/EØF af 17. juli 1969 om kapitaltilførselsafgifter, som ændret ved Rådets direktiv 85/303/EØF af 10. juni 1985, idet det

- opkræver afgift på børstransaktioner ved tegning af nye værdipapirer i Belgien, der udstedes dels i forbindelse med stiftelsen af et selskab eller en investeringsfond, dels efter gennemførelsen af en kapitalforhøjelse, dels i forbindelse med lånoptagelse, og
- opkræver afgift på levering af ihændekeeperpapirer ved den fysiske udlevering af ihændekeeperpapirer, der angår belgiske eller udenlandske offentlige midler, når det drejer sig om nye værdipapirer, der udstedes dels i forbindelse med stiftelsen af et selskab eller en investeringsfond, dels efter gennemførelsen af en af kapitalforhøjelse, dels i forbindelse med lånoptagelse.

2) Kongeriget Belgien betaler sagens omkostninger.
Timmermans

Gulmann

Schintgen

Macken

Colneric

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. juli 2004.
R. Grass

C.W.A. Timmermans

Justitssekretær

Formand for Anden Afdeling

1 – Processprog: fransk.